

Ane Halsboe-Jørgensens tale ved EliteForskprisuddelingen

Taler

Ane Halsboe-Jørgensen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

28. februar 2020

Sted

Operaen, København

Forskning, der griber skæbnen om struben

Deres Kongelige Højhed. Kære prismodtagere. Mine damer og herrer.
Velkommen til EliteForsk

Jeg har glædet mig til i dag. Jeg har glædet mig til at møde jer forskere og fejre alt det, som forskningen kan.

Og når vi nu er i Operaen, så synes jeg godt, vi kan sende en tanke til en mand, der desværre ikke kunne være her i dag; Beethoven. Som I måske ved, er det hans 250-års fødselsdag i år. Og til efteråret kan man opleve hans eneste opera, Fidelio her på Store Scene.

Beethoven var et musikalsk geni. Men hvis jeg skal være helt ærlig, så tror jeg ikke altid, han var lige sjov at være i stue med. Blandt andet var han kendt for at skrive musik, som var svær at spille. En gang var der en af hans violinister, som beklagede sig over, at det, Beethoven havde skrevet, ikke lod sig gøre på en violin. Og hvad tror I, Beethoven svarede? "Hvad raaaager Deres violin mig?"

Beethoven var ligeglad med andres smag. Han var stædig. Og han var kompromisløs. Men det var også nogle af de egenskaber, der gjorde ham i stand til at skabe noget, der var nyt. Noget, som rørte verden på en måde, den ikke før var blevet rørt.

Mads Jægers vigtige spørgsmål

Jeg ser lidt af den samme stædighed, den samme kompromisløshed hos flere af

dagens prismodtagere. Og nu beklager jeg, at jeg i samme åndedrag som Beethoven, nævner dig, Mads Jæger. Det kræver jo sit at blive sammenlignet med Beethoven. Jeg ved det.

Men du er sociolog, Mads. Og du stiller spørgsmålet: Hvorfor er der konsekvent nogle børn, som klarer sig dårligere i det her samfund end andre? Stædigheden og kompromisløsheden i at blive ved med at stille det spørgsmål og følge op med fremragende forskning. Den er af stor, stor betydning.

Mads, du kalder selv dit forskningsområde for "noget blødt snask". Jeg vil gerne sige: blødt snask eller ej: Dét spørgsmål var hele årsagen til, at jeg blev politisk aktiv. For det er jo i grunden grotesk. Vi skriver 2020. Og vi er stadig ikke lykkedes med at bryde den sociale arv.

Du siger det selv: Hvis du kender folks fødselsvægt, så kan du forudsige sådan nogenlunde, hvor meget de tjener, når de er 40. Jeg siger det lige igen: Hvor meget du vejer ved fødslen har altså betydning for, hvor meget du kommer til at tjene som voksen.

Vi skal have brudt de mønstre, der gør, at nogle børn er forudbestemt til et dårligere liv end andre. Det kræver viden. Og det kræver forskere som jer, der kan blive ved med at stille spørgsmål og kræve svar.

Riikka Rinnans vigtige spørgsmål

At bedrive forskning på det niveau, I repræsenterer, kræver at man investerer noget af sig selv. Tag nu en anden af dagens prismodtagere; Riikka Rinnan.

Riikka er klimaforsker. Hun tager ofte til Arktis for at se, hvordan den globale opvarmning forandrer landskabet deroppe. Til det formål har du ikke bare lært, Riikka, at flyve med droner. Du har også lært at skyde med riffel, hvis der liiiiige skulle komme en isbjørn forbi. Det er der noget ret kompromisløst over.

Du har også opdaget, at der gemmer sig hundredvis af de såkaldte VOC-gasser i permafrosten. Og det har fået verden til at spærre øjnene op. For det er gasser, der kan have betydning for den globale opvarmning. Og for de klimamodeller, som FN's klimapanel sidder og arbejder med.

Dermed griber du fat om en af de mest presserende udfordringer, vi står over for i moderne tid; klimaforandringerne. Din opdagelse giver os håb om, at vi kan blive bedre til at forstå forandringerne og dermed også gøre noget ved dem.

Forskning, der griber skæbnen om struben

Og er der ét fællestræk ved alle dagens prismodtagere, så er det netop det:

Hvad enten det gælder:

kampen mod ulighed
krigen mod hackere
eller kampen mod livsstilssygdomme og klimaforandringer.

Så tager I livtag med nogle af de udfordringer, vi står over for som samfund. Og forsøger at gøre noget ved dem gennem excellent forskning.

Beethoven skulle en gang have sagt: "Jeg griber skæbnen om struben og sejrer." Han var en mand med sans for drama. Men det er jo egentlig også det, I gør: I griber skæbnen om struben med jeres forskning. Og forsøger at ændre den.

Det bakker regeringen helhjertet op om. Derfor var noget af det første, vi gjorde at øremærke en milliard kroner ekstra til forskning i grønne løsninger. Så vi sammen kan gøre noget ved de klimaforandringer, der truer kloden.

Forskningsfriheden intakt

Og ja, vi sætter en overskrift på. Det kan man være uenig i. Jeg ved, hvor meget I forskere sætter pris på jeres frihed. Og jeg er enig. Vi skal værne om forskningsfriheden. Den er essentiel for vores samfund. Men det er vigtigt, at vi som folkevalgte sætter en strategisk retning for, hvordan vi prioriterer midlerne. For vi har udfordringer, vi er nødt til at løse som samfund. Klimaforandringerne er en af dem.

Regeringen blander sig ikke i, hvordan I udfører forskningen. Hvordan I fortolker den eller formidler den. Til gengæld skal vi have modet til at prioritere

forskningsmidler hen de steder, hvor vi har store samfundsudfordringer, der skal løses.

Verden kalder

For en ting er sikker: Vi må aldrig lukke ørerne for omverdenen. Vi skal blive ved med at høre, når den kalder. Og bruge forskningen til at finde de løsninger, der kan gøre verden til et bedre sted.

Og til det har vi brug for stædige, dygtige og kompromisløse forskere som jer. Det gælder også vores 20 modtagere af EliteForsk-rejsestipendierne. Når I rejser ud i verden og lader jer inspirere, gør I Danmark klogere. Og tager vigtig viden med hjem, som vi kan bygge videre på. Det vil jeg gerne sige tak for.

Hatten af for forskerne

Beethoven gav os Måneskinssonaten, Für Elise og Skæbnesymfonien. Hans musik var uden sidestykke, og som bekendt havde han et handicap – han var døv.

Da han skulle opføre sit sidste værk; sin 9. symfoni, blev han ved med at stå og dirigere i koncertsalen et godt stykke tid efter, at musikken var holdt op. Men det var der ingen, som lagde mærke til. Folk havde allerede rejst sig i jubel. De kastede alt, hvad de havde op i luften af bar begejstring; hatte, lommetørklæder, monokler ...

Det samme skal vi gøre for jer prismodtagere i dag. For den forskning, I bedriver, er også uden sidestykke. Og I fortjener at blive hyldet.

Så tak til Danmarks Frie Forskningsfond for det grundige arbejde med indstillingerne. Tak til Hendes Kongelige Højhed Kronprinsessen. Det er en ære og fornøjelse, at De vil være med her i dag og hjælpe med at uddele priserne her om lidt.

Og ikke mindst tak og tillykke til alle jer dygtige forskere. I er med til at gøre en forskel. Med jeres forskning rykker I verden.

Lad os sammen gribe skæbnen om struben og sejre.

Kilde

www.ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prisuddelingstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ane-halsboe-joergensens-tale-ved-eliteforsk-prisuddelingen>